

	<h1>АКУСТИКА</h1> <p>Национална конференция "Акустика 2012"</p>	<p>Варна 12 - 13.10.2012 г. София 07 - 08.12.2012 г.</p>
Година XIV	□ Брой 14	Декември 2012 г.

Sound design of radio features and internet radio

Summary of the lecture held by Mila Zaharieva-Schmolke at the New Bulgarian University on the 7th of January 2013.

Mila Zaharieva-Schmolke is the leader and founder of the Youth Connected By Sounds Radio (YCBS) - created for youth and by youth in Berlin.

The advertisement of the important German Radio Station Rundfunk Berlin Brandenburg (rbb) is: „Kommt ins Ohr-bleibt im Kopf!“, „Caught by ears-stays in the head!“ It points out how important for the human perception listening is, regarding the fact that many people prefer listening than reading in many aspects. The popularity of the music in current societies and the tendency to fulfill the music wishes of the listeners contribute significantly to the importance of the radio. In other words radio has a potential to be a medium for mass communication and therefore its importance for the current world must not be underestimated.

The radio feature is a very important radio genre that has artistic and intellectual traits. The production of radio feature is very expensive therefore they are broadcast mainly by public radio stations. However, the team of YCBS considers it as very valuable and as a result radio features are very vital part of the platform.

The radio feature is a radio form that influences the listeners in a very emotional way by means of a variety of voices, music, sound effects and noises. In my lecture I will also discuss if the modern digital radios intend to support and cultivate active listening among its listeners. Now I will focus on the very artistic type of radio called radio feature! But what does the term radio feature mean? It derives from English and its translation in many languages is not precise.

As a genre the radio feature differs from the radio drama as it is defined as a documentary genre describing a particular story and real situations. It applies a variety of sound effects, music and noises to create an authentic sound picture.

In the radio feature we work with sounds and noises. As an artistic element, noises became significant at the beginning of the 20th century.

The modern art begins with the noise.

Luigi Rusolo, an Italian Futurist composer, wrote in 1913 „Manifesta L`arte dei rumori“ /"The Art of Noises"/, where he describes the noises of urban soundscape. He explores the universe of the industrial sounds and employs them as a music resource. To replicate their complexity he created his own music instruments so called "noise intoners". He intended to arrange a futurist orchestra that would imitate the noises of life. Let us focus on the types of noises:

The noises are irregular and unformed; they are unique combinations of different individual sounds, timbers and rhythms. 2

Some basic families of noises are:

- Voices of animals and people, Shouts, Screams, Sobs
- Noises obtained by beating on metals, woods, stones, pottery, etc.

Example of radio feature:

The Bulgarian Pomaks

An Idiosyncratic Minority

by Mila Zaharieva-Schmoke

30'00''

Noises from the DAT player

Author: "What do you consider yourself?"

Noises produced by the DAT player:

Original recording - Aidan 1:

Author: "How would you define your identity?"

Aidan (man): "I am a Muslim living in the Republic of Bulgaria."

(Woman and man): "We are Mohammedan Bulgarians, or Bulgarian Mohammedans."

Original recording - Imam 1 (man):

"I think the majority of people here think of themselves as of Turks who practice Islam."

Original recording - Schanol 1 (man):

"Bulgaria is located at a crossroads. How should I think of myself? Should I feel like a Slav? Or a Protobulgarian? We live in Bulgaria. We are all Bulgarians here."

The music replicated by DAT player approaches the receiver gradually. 3

Music: "Rodopsko staro Choro" (instrumental).

Announcement:

The Bulgarian Pomaks

An Idiosyncratic Minority

by Mila Zaharieva-Schmolke

Internet radio

Nowadays, we can observe how a new sort of radio internet projects appears. The projects are not financed by state or taxes, yet their funding relies on advertising. The internet radio does not obey any rules as the public radio stations in Germany (for example rbb) or in Bulgaria (for example the Bulgarian National Radio). Therefore the online broadcasters made popular music to their policy of advertising and they provide the listeners mostly with the music programs as a result. For instance the internet radio BINAR concentrates mainly on promoting the products of music industry resigning from news and documentaries.

In Germany the public media and radio stations are obligated to inform about music, economy, culture, politics and sports. The internet radio stations focus mostly on entertainment instead. They also use pictures and video clips as additional means.

In Germany, France, the Netherlands, as well as in some countries in West-Africa and in the USA there are also educational internet radio stations. They give youngsters and young adults the opportunity to create and broadcast their own radio programs. Most of them are free of advertisement. Examples of such radio stations in Germany and France are the YCBS-Youth Connected By Sounds from Berlin and also the Euradio from Nantes. The young journalists receive support from professionals but they are free to decide about the content and genre. Such radio stations are similar to social media platforms, allowing the listeners to comment on the topics and to exchange opinions.

The internet radio is not a classical radio broadcasting only audio contents and therefore providing information exclusively as sound pictures. The internet radio applies also video clips, pictures and texts. In that case the term radio seems not to be valid anymore and, as I recon, the word multimedia is much more appropriate to employ.

МЕДИЕН ЗВУКОВ ДИЗАЙН, ПРИМЕРИ ОТ РАДИО ФИЧЪР, РАДИО ПЛАТФОРМИ В ИНТЕРНЕТ

Мила Захариева-Шмолке

В книгата си “Bruits” политическият съветник на Франсоа Митеран - Жак Атали пише, че „светът се разбира не четейки, а слушайки”.

Рекламата на немското радио rbb гласи: „Kommt ins Ohr-bleibt im Kopf!“, т.е. „Влиза в ухото – остава в паметта!”.

Разказаните и озвучени житейски истории въздействат емоционално на слушателя. Една такава радио форма е радио фичерът с неговата палитра от звуци: различни гласови тембри, ефекти, музика, шумове. По-късно ще се спрем на въпроса дали класическото възприятие на радио медията се култивира и от нововъзникналите интернет радио платформи. Сега да обърнем внимание на изключително богатата на ефекти и аудио средства радио форма: радио фичерът. Какво представлява той? Понятието идва от английски термин, който в повечето езици няма превод.

Радио фичер е жанрът, в който се използват най-разнообразни тонови похвати с цел предаване на дадена автентична и цялостна звукова картина, която разказва действителна история и описва действителни случки. Тук е и разликата между радио фичера и радиотеатъра.

Пример за радиофичер: Звуков колаж от Прага

Автори: Петър Кушак, Милош Войтеховски

В радио фичера, например, работим с шумове – елемент, на който дълго време не се отдаваше необходимото значение в радио жанровете. Освен това и в тоновото изкуство шумът стои до началото на ХХ век на заден план.

Модерното изкуство води началото си именно от него, от шума.

Композиторът - футурист Луиджи Русоло издава в далечната 1913 година „Manifesta L`arte dei rumori” /”Изкуството на шумовете”/, като описва шумовете на големия град, които той открива. За да ги „облече” в музика, авторът създава различни инструменти, създаващи шумове. Един от тези инструменти представлява ансамбъл от кутии с фуния, през която минава шума, а има и специална мембрана, която допълнително създава звуци.

От началото на ХХ-ти век официално се налага тезата, че всичко, което издава звуци е неразделна част от звуковото изкуство. Шумовете създават звуковите картини, пресъздавайки атмосферата на мястото и действието в жанра – било то в радио фичера или в радио драмата.

Шумове – характер и видове:

Шумовете са апериодични и аморфни, те са една комбинация от много единични тонове. Разнообразието им е голямо, като основните са:

- силно ехтене, църцорене, шептене, ръмжене, скърцане, пращане и др.
- шумове от животински или човешки гласове, като например смях, крещене, хлипане, рев и др.
- шумове, възникнали в резултат на удар върху метал, дърво, камък, щракане с фотоапарат, звук от DAT-рекордер.

Пример:

Радио фичерът „Едно своеобразно малцинство – българските помаци”, gbb Kulturradio, mdr.

Шум от DAT-рекордер

АВТОРКАТА: Какъв се чувствате?

АЙДАН от Гоце Делчев: Аз съм мюсюлманин на територията на Република България.

МОМЧЕ И МОМИЧЕ от с.Годешово: Ние сме българо-мохамедани.

ИМАМ от с. Рибново: Мисля, че голяма част от хората в нашето село се смятат за турци, изповядващи исляма.

ШАНОЛ от с.Долно Дряново: България се намира на кръстопът, как трябва да се чувствам тук – славянин или прабългарин? Всички ние живеем в България, ние сме българи.

Чува се музика от DAT-рекордер

МУЗИКА: /към слушателя/ „Родопско старо хоро”, инструментал.

ВОДЕЩА: „Едно своеобразно малцинство” – Българските помаци

Автор: Мила Захариева – Шмолке

Всеки вид шум, освободен от рамките на музиката, е продукт на изкуството. Тук отварям една скоба – чрез синтезатора и компютъра бе поставено началото на ерата на „техно-саунда”.

Всички тонове и шумове са част от един космос от звуци.

Шумовете създават връзката с външния свят и дават възможност на слушателя, независимо от темата на радиопредаването – било то радио фичер или радио драма, или класическо радио предаване, да съумее да направи връзка между чутото и обкръжаващата го среда, житейски опит и наблюдение. Нашият слух е привикнал към шума, затова той ни помага да се пренесем и доближим до житейската реалност.

Друг съществен елемент в радио формите е говорът. Именно той въздейства върху слушателя, но не толкова самият изказ, колкото звученето на говора, което от своя страна е в тясна взаимовръзка с конкретни и абстрактни явления и феномени от външния свят. Тук можем да разделим компонентите на говора на звучащи и шумящи. Вокалите са звуци, а консонантите – шумове. В различни изследвания е разгледана връзката между гласа и неговия визуален образ. През 1722 година Луис Кастел създава така нареченото и много оспорвано „Цветно пиано”, което механично визуализира връзката между цветове и музикални звукови възприятия. Франц Лист.

„Цветно пиано”, което механично визуализира връзката между цветове и музикални звукови възприятия. Франц Лист пък е бил първият капелмайстор във Ваймар, който при една оркестрова репетиция казва: „Господа, ако обичате, още малко синьо”!

Аналогът между говор и цвят се развива единствено при пеенето.

Първите представители на „акустичната поезия“ са Хуго Бал с произведението си „Die Karawane“ от 1917 година, а така също и „Ursonate“ от Курт Швитерс. Последният използва една пъстра палитра от нечленоразделни шумове, преминавайки през подобни на думите звуци и стигайки до артикулиран говор.

Чрез звука на водещия, радиослушателят добива определени представи за неговата личностна характеристика. Например един по-дълбок глас се асоциира с компетентност, суверенност и доверие. Глас с акцент се възприема двузачно – ако водещият третира тема, свързана с чужда култура, то той се възприема автентично, но ако става дума за национални приоритети, например, тогава съмнението в истинността на тезата е налице.

Музиката в радио формите

Любим способ на радио-форматите са различните жанрове музика: джингълс, музикални теми, които се използват като фон на текст или сцена, също и като разделителна част между две и повече теми, сцени или въвеждане на нови фигури /герои или участници/, както и при подготвянето на слушателя за нови случки в сюжета, които не са свързани с предишните.

Пример: Радио фичер: „Едно своеобразно малцинство. Българските помаци“, rbb Kulturradio, mdr.

АВТОРКАТА: /описва разговора/ На въпроса ми „защо булката е налепена с пайети“, жените отговарят през смях, че така изглежда по-хубава, друг смисъл нямало. „А защо си държи очите затворени?“- питам отново. „Ами защото с тези пайети по бузите, ако е с отворени очи, ще изглежда страшна“. Булката държи огледало в ръцете си и от време на време поглежда в него. Тук има нещо особено: майка и щерка поглеждат в огледалото, защото вярват, че така ще се видят отново на оня свят. Този сватбен ритуал не е възприет от Корана. От къде идва тази традиция, предаваща се от генерация на генерация, не е ясно.

МУЗИКА: „Запретни, Аве, бели ръкави, разточи, Аве, вита баница“...

АТМОСФЕРА: Планина и шурци

Техническа трансформация на гласове и шумове

С техническите изобретения на ХХ-ти век стана възможно да се прекъсва връзката между гласа и неговия носител. Първоначално микрофонът, усилвателят или високоговорителят можеха да повлияват и изменят естествените дадености на гласа. По-късно с помощта на аналоговия синтезатор и дигиталната компютърна технология гласове и звуци можеха да бъдат манипулирани до неузнаваемост. Това е недопустимо за радио фичера или радиотеатъра. Може да се използва като способ при радио-модерации, радио-новини или репортажи, например.

Обработването на гласове при модерирването се реализира с помощта на филтри и ефекти.

В немските радио-медии гласовият тип за радиоводещи и радиоговорители се избира изключително грижливо, като той трябва да пасва и към останалите водещи. Освен това критерият тук не е индивидуалният тон, а спонтанното и възможно най-бързо познаване на радиопрограмата.

В последствие повечето радио-програми са компримирани, компресорът определя динамиката и съгъстването на излъчвания материал, наречен още „sound processing“. Малките „пегели“ се усилват за сметка на максималния „пегел“ и

обратно, звукът и неговата сила се уеднаквяват. Така се постига по-добра звукова пълнота.

Радио фичерът живее от оригиналните разнообразни гласове и тембри, от гласовата динамика, атмосфера и музика. Практически тук компресорът няма място.

Развитие на масовата медия радио и интернет радиото

Исторически погледнато, още от времето на нацизма, радиото е използвано за пропагандни цели.

Радиото днес е основен разпространител на музика. В Германия около 250 предаватели излъчват музикални предавания, които се слушат от около 34 милиона домакинства. Музикални желания на слушателите могат да бъдат изпълнявани непосредствено, а така също музикални издателства и фирми за музикални продукции могат да правят реклами. Разбира се, музиката, която звучи в тези случаи е популярна и така има по-голямо разпространение.

Редом с класическия радиоапарат, все повече дигитални радио-формати навлизат в медийния ландшафт. Дигитализирането му започна още в края на 80-те години на ХХ-ти век.

Възникват нови дигитални радио формати, които не се финансират от такси или от държавата, а изцяло от рекламна дейност. В тази връзка популярната музика подпомага съществуването им. Така радиото се превръща в истинска комуникационна медия.

Интернет радиото не се подчинява на правилата, които важат за държавните радио медии, като БНР, например или в Германия обществената медия rbb. В интернет радиото съотношението говор-музика е в полза на музиката /пример: интернет радио платформата Radio binar/. Тук няма тематичен баланс.

Радио интернет платформите не са задължени да снабдяват обществото с необходимата информация из областта на култура, политика, наука. Задължително кредо за това са държавните медии. Интернет радиото има за цел реклама и развлечение. Развлечение не само в съдържанието, а и във формата на радио предаванията: например много интернет радио платформи използват видео и снимки като похват с цел задържане вниманието на слушателя върху техните платформи. Като правило текстовите предавания са по-кратки и съотношението говор/музика не се спазва.

Има и една друга категория интернет радио – образователната! Това са радио платформи, които дават възможност за изява на аматьори и на млади автори - ученици и студенти, които се учат на радио-занаята. Тези радио платформи са обществени. Много от тях не извършват никаква рекламна дейност, а младите автори оформят по свой вкус радио програмите.

Такива са например международната радио платформа UCBS.eu със седалище в Берлин и Euradio Nantes. Тук свободата на творците е неограничена, що се отнася до това от кои области на света ще преобладават техните предавания. Тези мини институции не са комерсиални и музиката тук също не е комерсиална, в повечето случаи - със свободни авторски права. Давайки възможност за активно и пасивно участие на млади хора в тези продукции, те имат функцията и на социални медии, в които диалогът между слушатели и автори или между различните автори е непосредствен. Тук също, както и в други интернет медии радио-предаването е само един от няколко възможни елемента за представяне на програмите. И в този

случай реципиентът не се съсредоточава единствено върху самото радио предаване и /или/ съответно не възприема съдържанието му посредством звукови картини. С помощта на текст, видео-клип или снимки, реципиентът има възможност да избере форма на възприятие, а не напъга единствено слуха и въображението си. В този случай е трудно да говорим за радио или интернет радио, а по-скоро използваме понятието мултимедия.

Използвана литература

1. Harri Wolff – „Musikmarkt und Medien unter dem Aspekt des technologischen Wandels“- „Die Entwicklung der Massenmedien Radio und Fernsehen“ – Electronic Publishing Osnabrück, 2002
2. Marcus Gammel im Gespräch mit Milan Adamc`iak, Juraj Duris`, Michal Murin - „Schwarze Löcher und weisse Flecken“ – n.b.k. Sounds. Radio-Kunst-Neue Musik mit einer Partitur von/With a score by Rolf Julius, Kulturstiftung des Bundes, 2009/2010
3. Almut Schnerring – „Bilder hören und verstehen – LIT Verlag Münster-Hamburg-London, 2000
4. Радио фичер „Eine eigenwillige Minderheit. Die Pomaken Bulgariens“, rbb Kulturradio, mdr.
5. YCBS-Your International Youth Radio, www.ycbs.eu
6. Euradio Nantes, <http://www.euradionantes.eu/accueil>
7. Radio Binar, <http://www3.ebu.ch/cms/en/sites/ebu/contents/frontpage-news/news-2012/08/radio-binar--bnrs-internet-initi.html>